

2. Orzeczenia sądów polskich

Wyrok WSA – V SA/Wa 2859/05¹

Słowa kluczowe

Ustalanie kryteriów pochodzenia cudzoziemca; Zezwolenie na osiedlenie się obywateli pochodzenia polskiego

Wobec braku jednej i jednoznacznej regulacji ustawowej normującej tryb stwierdzenia pochodzenia polskiego osoby, która w myśl art. 52 ust. 5 Konstytucji ma prawo osiedlić się na terytorium RP, do realizacji tego prawa winny mieć zastosowanie przepisy ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach (Dz.U. Nr 128, poz. 1175 ze zm.), która reguluje m.in. kwestie zasad i trybu udzielania zezwoleń na osiedlenie się, ale nie daje preferencji przy ubieganiu się o udzielenie takiego zezwolenia cudzoziemcom polskiego pochodzenia oraz przepisy ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (Dz.U. Nr 106, poz. 1118 ze zm.), która jako jedyna określa kryteria, w oparciu o które ustalane jest polskie pochodzenie.

Wyrok WSA – V SA/Wa 2091/05²

Słowa kluczowe

Organ właściwy do wydania lub odmowy wizy; Charakter postępowania przed Urzędem do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców

Z art. 46 ust. 3 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach (Dz.U. Nr 128, poz. 1175 ze zm.) wynika, że organem właściwym do wydania decyzji w przedmiocie wydania lub odmowy wizy, o której mowa w art. 33, jest wojewoda (albo konsul), a zatem to do niego należy rozpatrywanie zawartych w art. 33 przesłanek i rozstrzyganie sprawy ad meritum. Natomiast „zgoda” Prezesa Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców, to jest jego stanowisko wyartykułowane w postanowieniu o wyrażeniu lub odmowie wyrażenia zgody, dotyczy wydania przez wojewodę decyzji i odnosi się przede wszystkim do warunków lub następstw owej decyzji administracyjnej, ogranicza się więc do sfery czynników kształtujących jedynie przesłanki motywacyjne organu, któremu powierzono rozstrzygnięcie sprawy co do istoty.

1 Zob. Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 22.02.2006 r., LEX nr 193344.

2 Zob. Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 13.01.2006 r., LEX nr 196304.

Wyrok WSA – V SA/Wa 886/05³

Słowa kluczowe

Przesłanki odmowy zezwolenia na pobyt; Zakres merytoryczny pojęcia „ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego”

Pogląd organu odwoławczego, że każde ewentualne naruszenie prawa stanowi już podstawę decyzji o odmowie przedłużenia zezwolenia na zamieszkanie z uwagi na konieczność ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego, stanowi zbyt rozszerzającą wykładnię art. 57 ust. 1 pkt 5 ustawy o cudzoziemcach. Nie każde naruszenie prawa może być w ten sposób kwalifikowane, a ustalenie tej okoliczności wymaga wskazania faktu naruszenia oraz uzasadnienia, dlatego to naruszenie stanowi zagrożenie dla ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Zastosowanie przepisu art. 57 ust. 1 pkt 5 ustawy o cudzoziemcach może mieć charakter szczególnie wyjątkowy, bowiem ingeruje w sferę podstawowych praw gwarantowanych przez międzynarodowe konwencje.

Wyrok WSA – V SA/Wa 3900/04⁴

Słowa kluczowe

Przesłanki udzielenia zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony; Wyjątki od zasady udzielania pozwoleń na pobyt; Skutki zeznawania nieprawdy przez cudzoziemca

Konstrukcja art. 53 ust. 1 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach (Dz.U. z 2003 r. Nr 128, poz. 1175 z późn. zm.) oznacza, że spełnienie jednego z warunków w nim wymienionych zobowiązuje organ do udzielenia zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony. Organ administracji winien mieć zatem na uwadze, iż udzielenie cudzoziemcowi zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony, przy zaistnieniu warunków określonych w tymże art. 53 jest zasadą, od której wyjątki wymagają przekonywającego uzasadnienia.

Przepis art. 57 ust. 1 pkt 7 lit. b ustawy o cudzoziemcach dotyczy sytuacji, w której cudzoziemiec zeznaje nieprawdę co do innych okoliczności, niż te bezpośrednio związane i rozpatrywane w celu ustalenia charakteru zawartego związku małżeńskiego.

3 Zob. Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 21.06.2005 r., LEX nr 179236.

4 Zob. Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 01.06.2005 r., LEX nr 179234.

Wyrok WSA – V SA/Wa 627/04⁵

Słowa kluczowe

Okoliczności udzielenia pozwolenia na zamieszkanie na czas określony w związku z prowadzeniem samodzielnej działalności gospodarczej przez cudzoziemca

Przy rozpatrywaniu wniosków dotyczących udzielenia zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony, należy brać pod uwagę także takie okoliczności, jak zakres inwestycji, tworzenie miejsc pracy itp. W przypadkach samodzielnej działalności gospodarczej cudzoziemca, pożądaną jest branża pod uwagę możliwości absorpcyjnych polskiego systemu ekonomicznego, zapobieganie poszerzaniu się sfery nierejestrowanych obrotów pieniężnych i wynikających stąd zagrożeń dla bezpieczeństwa systemu podatkowego, sytuację na rynku pracy, obciążenia dla krajowego systemu zabezpieczeń socjalnych (zwłaszcza w zestawieniu ze skalą regulowanych zobowiązań finansowych wobec państwa etc.).

Wyrok NSA – V SA 1579/01⁶

Słowa kluczowe

Przesłanki przyznania statusu uchodźcy; Zakres merytoryczny pojęcia „uzasadnionej obawy”

Organ państwa przyznający status uchodźcy jest obowiązany zbadać przesłanki wniosku z punktu widzenia przede wszystkim „uzasadnionej obawy” wnioskującego przed prześladowaniem go w przypadku powrotu do kraju (aspekt indywidualny sprawy) oraz niemożność skorzystania z ochrony państwa, którego jest obywatelem, z tego powodu, że państwo to nie jest „krajem bezpiecznym”, tzn. krajem, który ze względu na wewnętrzną sytuację polityczną nie jest w stanie zapewnić swojemu obywatelowi ochrony przed prześladowaniami z powodu rasy, religii, narodowości czy przekonań politycznych (aspekt obiektywny sprawy).

5 Zob. Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 05.10.2004 r., LEX nr 160777.

6 Zob. Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 24.01.2002 r., LEX nr 109244.

Wyrok NSA – V SA 300/01⁷

Słowa kluczowe

Zakres ochrony cudzoziemców przebywających nielegalnie; Ciężar gatunkowy przewinień cudzoziemców; Uprawnienia cudzoziemca pozostającego w związku małżeńskim z obywatelem polskim

Cudzoziemcowi, którego pobyt nie nabrał cech legalności, w zasadzie nie przysługują gwarancje statuowane przez prawo międzynarodowe ani niektóre uprawnienia przewidziane przez ustawodawstwo wewnętrzne, ale orzekające w sprawie organy państwowe powinny mieć na uwadze proporcje między przewinieniem cudzoziemca a mającą preskrypcyjny charakter decyzją o wydaleniu, jako konsekwencji odmowy zezwolenia na pobyt. Szczególnie dotyczy to drobniejszych naruszeń prawa o cudzoziemcach, w tym niedopełnienia obowiązku meldunkowego (co jest regułą przy braku podstawy legalności pobytu), o ile nie istnieją inne przesłanki uzasadniające wydalenie.

Ustawa z dnia 25.06.1997 r. o cudzoziemcach nie zobowiązuje organu do wydalenia, ale daje mu jedynie możliwość podjęcia takiej decyzji, w konsekwencji wyważenia ciężaru gatunkowego określonych zachowań cudzoziemca.

Okoliczność, że skarżący pozostaje w związku małżeńskim z obywatelką polską, daje mu podstawę do ubiegania się o zezwolenie na pobyt stały w Polsce oraz podstawę do ubiegania się o obywatelstwo polskie. Z tej racji cudzoziemiec korzysta z praw zastrzeżonych dla ochrony interesów rodziny i małżeństwa w prawie polskim (art. 78 ust. 1 Konstytucji) oraz ratyfikowanych przez stronę polską umów międzynarodowych.

Wyrok NSA – V SA 2200/00⁸

Słowa kluczowe

Charakter uznaniowy decyzji o przyznaniu cudzoziemcowi statusu uchodźcy

Decyzje o nadaniu statusu uchodźcy w trybie art. 32 należą do kategorii decyzji uznaniowych, gdyż status uchodźcy w rozumieniu Konwencji Genewskiej i Protokołu Nowojorskiego może być nadany, o ile cudzoziemiec nie uzyskał tego statusu w innym państwie zapewniającym mu ochronę. Art. 42 nie pozwala organowi na uznanie, lecz wiąże go co do treści rozstrzygnięcia, jeżeli cudzoziemiec nie spełnia warunków w nim wskazanych.

7 Zob. Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 06.06.2001 r., LEX nr 78941.

8 Zob. Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 07.02.2001 r., LEX nr 77643.

Wyrok NSA – V SA 2731/99⁹

Słowa kluczowe

Zakres podmiotowy decyzji o nadaniu statusu uchodźcy; Sytuacja prawna małżonka, rodziców i małoletnich dzieci cudzoziemca

Spełnienie warunków określonych w art. 1 ust. A pkt 2 Konwencji Genewskiej uzasadnia nadanie cudzoziemcowi statusu uchodźcy. Pozytywna decyzja organu państwa wywiera, zgodnie z art. 44 ustawy o cudzoziemcach, skutki nie tylko wobec cudzoziemca, któremu nadano status uchodźcy, ale także w stosunku do jego małżonka oraz małoletnich dzieci cudzoziemca, jeżeli przebywają na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Zakres podmiotowy tej normy został w sposób wyraźny ograniczony do małżonka i małoletnich dzieci cudzoziemca, co oznacza, że norma ta nie ma zastosowania do matki cudzoziemca.

Wyrok NSA – V SA 1296/99¹⁰

Słowa kluczowe

Zakres merytoryczny pojęcia „uchodźca”

Uchodźcą w rozumieniu Konwencji Genewskiej jest osoba, która żywi uzasadnioną obawę przed prześladowaniem z powodu swojej rasy, religii, narodowości, przynależności do określonej grupy społecznej i przebywa poza granicami państwa, którego jest obywatelem i nie może lub nie chce z powodu tych obaw korzystać z ochrony tego państwa.

Istotne – w tym kontekście – ma znaczenie jednoznaczne ustalenie obywatelstwa osoby starającej się o nadanie statusu uchodźcy.

Opracował: Rafał Obolewicz

9 Zob. Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 17.05.2000 r., LEX nr 49882.

10 Zob. Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 10.01.2000r., LEX nr 49297.